

„Lex Lipšic“- zákon, ktorý urobí z generálneho prokurátora poslušnú politickú bábkú

- CZ24 News | 8. června 2020

SLOVENSKO: Vláda Igora Matoviča robí presne tie isté chyby, ktoré samotný Matovič ako opozičný politik kritizoval na vtedajšej vládnucej strane SMER-SD. Politika „našich ľudí“ pokračuje naďalej. Vrcholom je súčasný návrh zákona o generálnej prokuratúre, ktorý vyzerá, akoby bol šitý na mieru jedinému kandidátovi – Danielovi Lipšicovi. Kontroverzný zákon navyše obsahuje problematický bod o tom, ako možno prokurátora odvolať, čo by v konečnom dôsledku zapríčilo absolútne spolitizovanie generálnej prokuratúry

Dnes už málokto pochybuje o tom, že vláda sa snaží za generálneho prokurátora dosadiť známeho advokáta a bývalého politika Daniela Lipšica. Začalo to prerieknutím sa ministra hospodárstva Richarda Sulíka v televíznej debate a pokračovalo to Matovičovou chválou na adresu Lipšica, ktorý by bol podľa neho „skvelým generálnym prokurátorom, ktorého sa obáva mafia.“

Proti tomuto zámeru vlády sa už postavila odborná verejnosť, ale aj prezidentka Zuzana Čaputová. Vláda si však ide svoje a do parlamentu už predložili návrh zákona o zmene voľby generálneho prokurátora, ktorý je naozaj akoby šitý na mieru Danielovi Lipšicovi.

V návrhu zákona je totiž zmena, že okrem prokurátorov, ktorí mohli kandidovať doteraz, budú môcť najnovšie kandidovať na pozíciu generálneho prokurátora aj ľudia s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorí sú najmenej 15 rokov činní v právnickom povolaní.

Ďalšou podmienkou je, že kandidát na generálneho prokurátora musí byť bezúhonný, to znamená, že sa nedopustil trestného činu. Zároveň je však v zákone dodatok, že to platí len pre úmyselné trestné činy. Aj táto formulácia nahráva špekuláciám, že zákon slúži práve na zvolenie Daniela Lipšica, keďže ten sa pred pár rokmi dopustil neúmyselného trestného činu, keď na prechode pre chodcov autom zrazil človeka a bol právoplatne odsúdený na podmienený trest.

Niektorí by si však mohli klásť otázku, prečo by Daniel Lipšic nemohol byť dobrým generálnym prokurátorom? Je nesporným faktom, že Lipšic má vo svete práva veľké skúsenosti a mnohí ho považujú za špičkového advokáta. Aj keď existujú pochybnosti, či Lipšic nie je skôr len mediálnym advokátom, vzhľadom na to, že sa venuje hlavne súdnym sporom, ktoré je vidieť na televíznych obrazovkách.

Ďalším faktom je, že človek môže byť dobrý aj v inom odbore, než bol vyštudovaný. Tu je však situácia celkom iná. Generálny prokurátor by mal byť skutočne „vyšperkovaný“ odborník, ktorý dlhodobo pôsobí na prokuratúre a preto pri všetkej úcte k Danielovi Lipšicovi a jeho právnickej praxi, tieto predpoklady a vedomosti jednoducho nemá.

Oveľa závažnejším problémom, prečo by sa Lipšic nemal stať generálnym prokurátorom, je jeho politická kariéra a napojenie na súčasných predstaviteľov vládnej moci.

Daniel Lipšic je de facto stranícky kolega súčasného premiéra Igora Matoviča. V minulosti totiž Daniel Lipšic ako predseda strany Nova kandidoval na kandidátke OĽaNO s Igorom Matovičom. Strana Nova je dokonca v poslaneckom klube OĽaNO aj v súčasnosti.

Lipšic je taktiež advokátom ďalšieho predsedu vládnej strany Za ľudí Andreja Kisku, ktorého obhajuje v jeho daňovej kauze. Lipšic sa ako jeho obhajca vyjadril, že trestné stíhanie voči Kiskovi treba jednoznačne zastaviť. Je jasné, ako by to pokračovalo, ak by sa Lipšic stal generálnym prokurátorom. Svojich terajších aj minulých politických nepriateľov by mohol stíhať a robiť im problémy, naopak kauzy a trestnú činnosť svojich politických priateľov by mohol upratať.

Lipšic je teda v konflikte záujmov a ak by sa naplnili očakávania, stal by sa najspolitizovanejším generálnym prokurátorom v dejinách Slovenska – snáď ani v dejinách demokratického sveta takýto skvost nikdy nenastal.

Igor Matovič a jeho vládni kolegovia často hovoria o tom, že “mafia sa bojí Lipšica” a práve preto by bol dobrý generálny prokurátor. Nie je vylúčené, že by Lipšic ako generálny prokurátor skutočne šiel po mafiánoch, či po politikoch, ktorí vládli po minulé roky a možno sa dopustili korupcie, či kradnutia. Problém však nie je v tom, koho by Lipšic trestne stíhal, ale práve v tom, koho by trestne nestíhal, respektíve pred kým, alebo pred čím by zatváral oči.

Vzhľadom na jeho politické prepojenia s vládnymi predstaviteľmi existuje konflikt záujmov, ktorý by mohol teoreticky vyústiť do situácie, že by prípadné zlodejiny a korupciu súčasnej vlády kryl a nekonal by tak, ako by konal voči ich politickým oponentom.

V predkladanom návrhu zákona je ešte jeden problematický bod. Uvádza sa tam, že generálny prokurátor môže byť zo svojej funkcie odvolaný, keď svoju funkciu prestane vykonávať „čestne, nezávisle a nestranne.“

Takáto vágna formulácia však môže byť veľmi ľahko zneužitá a to nielen touto vládou, ale aj tými budúcimi. Ak totiž generálny prokurátor „prestane poslúchať“, vláda ho môže veľmi jednoducho odvolať a dosadiť si tam iného generálneho prokurátora, ktorý by si veľmi rýchlo rozmyslel, či bude vládu poslúchať alebo nie. Prakticky je to nástroj na ovládanie generálneho prokurátora, čím by bola vážne ohrozená nezávislosť prokuratúry a z generálneho prokurátora by sa de facto stala poslušná politická bábka stíhajúca nepriateľov členov vlády.

Samuel Gdovin